

Les vies no necessàriament eslovenes

Jordi Sedó

Escriptor i sociolingüista
www.escriptors.cat/autors/jordisedo

El sobirisme acusa una gran desorientació que no ha estat encara capaç de treure's del damunt. Anem massa d'un cantó a l'altre i no tenim clar quin és el millor camí i ni tan sols si sabrem trobar-ne un de bo. Crec, això no obstant, que les formes d'intentar arribar a l'objectiu, un referèndum d'autodeterminació homologable a Catalunya, són, segons el que observo, classificables en tres vies.

En primer terme, hi ha la via política. Aquella que es basa en converses, negociacions i acords. No dic pas que sigui una via impossible, però sí molt difícil perquè, en definitiva, no depèn només de nosaltres, sinó, en darrer terme, dels espanyols. I és llarga i esgotadora perquè Espanya ha demostrat ser ben poc democràtica quan es tracta de dirimir assumptes que qüestionen la unitat de l'Estat.

Perquè tingui alguna possibilitat de ser efectiva, per tant, caldrà que, passat un temps, s'hagin renovat els líders espanyols actuals, que hàgim eixamplat la base social i, sobretot, que hagi sorgit algun polític, a Madrid, capaç de guanyar les eleccions i, alhora, entendre i tenir el coratge de defensar públicament que no es pot engabiar un país sencer i mantenir-lo eternament allà on no vol ser. Naturalment, també hi haurà d'haver hagut un canvi de mentalitat en l'electorat espanyol. La lluna en un cove, vaja...!

En segon lloc, hi ha la que jo anomenaria via activista. Força més contundent i incòmoda. Es basaria en vagues generals, aturades de país, tancaments de caixes, manifestacions constants amb resistència passiva no violenta i coses semblants. Totes elles, si es fessin legalment, no haurien de tenir conseqüències penals, per bé que, en aquest estat, les conseqüències penals te les trobes a les cantonades, per les butxaques i dins de casa si te'n descuides! Perquè, a Espanya, gairebé tot el que es fa a favor de l'autodeterminació de Catalunya, si és efectiu, té conseqüències penals encara que sigui legal.

Però Europa se sentiria interpel·lada i potser hi hauria d'intervenir obertament. A més, la no-violència, a la llarga, és una basa que sempre juga a favor. Ara, com que, a Espanya, la no-violència esdevé, com per art de màgia, violència desfermada tan bon punt hi intervé la justícia, ves a saber... Per tant, d'inconvenients, n'hi pot haver molts. No tan sols de penals, sinó de derivats de la situació límit que es generaria, que comportaria, a curt termini, pèrdues econòmiques, una possible inseguretat ciutadana i molta inestabilitat. A més, aquesta via demana un ampli acord per part de la població civil, que hi ha de respondre majoritàriament i amb coratge, perseverança i determinació. No sé... Vist com es comporta l'Estat espanyol, potser és l'única via possible. Ara bé, està la ciutadania preparada per a aquest repte...?

Dins aquesta via, hi podríem incloure un sector minoritari que abat tanques davant de la policia, talla carreteres, crema pneumàtics i contenidors, llença pots de pintura a la porta d'una casa particular i provoca aldarulls com els que el dia 21 van empastifar una protesta majoritàriament pacífica i cívica com la que més.

Lleig i condemnable, però tampoc no ens n'hauríem d'esquinçar els vestits ni acceptar la visió incendiària que es llença des de la dreta espanyolista, perquè són accions que es donen a totes les manifestacions d'arreu del món per part del sector més encès dels manifestants i ningú parla en termes tan apocalíptics.

Són accions, però, que no tenen un objectiu definit. Només busquen el caos. I, com que són pròpies d'una part molt minoritària de la població, no tenen prou empenta per crear una situació realment caòtica i resulten estèrils i, sobretot, molt contraproduents per a un moviment que vol ser model del civisme reivindicatiu. Perquè proporciona unes

Anem massa d'un cantó a l'altre i no tenim clar quin és el millor camí i ni tan sols si sabrem trobar-ne un de bo

imatges que, per molt escasses que siguin i encara que no representin el gruix del moviment, es repeteixen als mitjans espanyols fins a l'extenuació. I l'unionisme se'n sent cofoi perquè les seves accions no tenen cap efecte positiu per a l'independentisme i, en canvi, subministren armes llançables per a continuar alimentant el discurs irresponsable i ple de simulada indignació que ha adoptat la dreta espanyolista.

L'ÚLTIMA VIA, LA VIA MORTA

L'última via és la que jo anomenaria via morta. No és ni carn ni peix, però, és la que, ara com ara, ha pres el moviment independentista com a col·lectiu. Cada una de les forces independentistes s'ha encastellat en una manera pròpia d'actuar i la segueix cegament sense coordinar-se amb les altres i, com a conseqüència, vist en conjunt i des de fora, l'espectacle que ofereix l'independentisme avui és d'un camp que pugui incapaç d'alterar ni poc ni gaire la situació actual perquè la pressió no s'exerceix concentrada en un punt, sinó dispersa en diversos fronts i el seu pes, així repartit, suposa una inútil despesa d'energia.

La via política, jo la veig amb molt poques idees, i l'activista, completament aturada, amb l'excepció de les inútils accions de la minoria a què faig referència més amunt. Més enllà de la cimera del dia 20, que ben conduïda podria esdevenir l'inici d'alguna cosa, trobo que sense un full de ruta definit, unitari i consensuat per totes les forces sobiranistes, comuns inclosos, tenim totes les de perdre per-

què el moviment no arriba mai a fer-se prou fort.

Fins a tres investidures ens van ser denegades; ens vam quedar sense majoria independentista al Parlament tirant-nos un increïble tret al peu, que encara me'n faig creus; van intervenir la nostra autonomia en allò que van voler i allò que no van intervenir no va ser pas perquè els en faltessin ganes, sinó perquè algú, des d'Europa, els va dir que possessin el fre. I els nostres polítics van acatar. Tots. Com és que ara tothom fa tant l'estret amb l'actitud a adoptar?

La situació és molt difícil, però ja comença a ser hora de començar a posar fil a l'agulla. Ara com ara, el moviment independentista, col·lectivament, segueix aquesta via morta que deia, que és la del desconcert i el cadascú pel seu costat. Una via que no pot conduir absolutament a res. I, tanmateix, amb l'admirable suport ciutadà que té el sobirisme i que no afluixa, hauria de ser possible empènyer democràticament cap a l'objectiu final d'una manera efectiva.

CAL QUE S'ASSEGUIN A PARLAR

Sens dubte, el que cal, en primer lloc, és que els responsables polítics de totes tres forces independentistes i les dues associacions ciutadanes majoritàries, Òmnium i l'ANC, s'asseguin a parlar; i que no s'aixequin fins que hagin estat capaços de trobar una estratègia no violenta que posi l'Estat en una situació en què es vegi obligat a negociar de veritat. Ara com ara, però, el que tenim és cada una de les formacions independentistes encastellada en la pròpia estratègia. No perquè hi hagi traïdors ni bons ni mals independentistes. Simplement perquè totes tres creuen que la seva és la bona. Però, per separat, cap de les tres no té prou força per imposar-la.

Valdria més que fessin una reflexió aprofundida sobre tres punts que em semblen cabdals per elaborar una estratègia única: 1) examinar la història dels països que han arribat a la independència per a veure el pa que s'hi dona i saber emmarcar el nostre cas en la conjuntura europea i mundial, 2) considerar la naturalesa d'aquest estat que ens lliga curt i que no té cultura negociadora perquè, històricament, només ha estat capaç de dirimir els conflictes en termes de victòria o derrota, i 3) no oblidar les especials característiques d'aquesta societat catalana, benestant i del primer món, que majoritàriament creu que, segons com vagin les coses, té molt a guanyar-hi, però també molt a perdre-hi. Amb la vista posada en aquestes tres dades imprescindibles, que cal reconèixer que posen les coses molt complicades, haurien de poder trobar punts d'acord, que segur que hi són. I haurien de ser capaços de cedir en allò que calgués per a arribar a consensuar una actuació unitària i realitzable que pugui tenir algun efecte positiu. I un cop aconseguit aquest consens, caldria intentar, conjuntament, fer-hi un espai còmode als comuns, una força declaradament sobiranista que seria pecat desaproveçar.

És imperdonable que, a hores d'ara, no disposin ja d'una estratègia comuna i que no hagin sabut trobar punts que els permetin intentar posar l'Estat en una situació realment difícil, havent-hi com hi ha una Europa que, oficialment, calla però que està horroritzada de les arbitrietats que es cometen a Espanya, una esplèndida societat civil amb ganes d'empènyer i una situació de clara superioritat parlamentària a Catalunya. No oblidem que, si parlem de sobirisme, els escons dels comuns sumen, i els partits del 155 queden en indiscutible minoria. Com pot ser que desaproveitem aquesta ocasió històrica? Per això, hem arribat a tenir exiliats, presos polítics, vagues de fam, centenars d'investigats, l'espasa de Dàmocles del 155, repressió policial, autocensura a l'escola i tantes altres coses més que encara han de venir...?

Una mica de responsabilitat, si us plau! I sentit d'estat. Perquè si volem fer un estat, això és el primer que cal tenir: sentit d'estat.